

**סקירה משווה בנושא:
חובת החזקה של אפוד זוהר
בכלי רכב ושימוש בו**

מוגש לוועדת הכלכלה

כתיבה: יובל וורגן, עובד מחקר ומידע

אישור: הודיה קין, ראש צוות

עריכה לשונית: מערכת "דברי הכנסת"

כ"ו בניסן תשס"ה

05 במאי 2005

מבוא

מסמך זה נכתב לוועדת הכלכלה לקראת דיון בהצעת חוק לתיקון פקודת התעבורה (חובת אחזקה ושימוש באפוד זוהר ברכב מנועי), התשס"ד-2004.¹ המסמך סוקר את החקיקה שהתקבלה לאחרונה בנושא באוסטריה, באיטליה ובספרד.

יצוין כי הנושא עלה על סדר היום במדינות נוספות באירופה, ובהן פורטוגל, צרפת, פינלנד ודנמרק.² לבקשת הוועדה, המסמך סוקר בקצרה גם את הכללים לירידה לשולי הדרך באוסטרליה ובניו-זילנד.

1. חובת החזקה של אפוד זוהר בכלי רכב ושימוש בו

אוסטריה

תיקון לחוק נהיגה ברכב מנועי (Kraftfahrzeuggesetz – KFG) שנכנס לתוקף ב-1 במאי 2005 קובע חובת החזקה של בגד זוהר ושימוש בו בכל רכב מנועי (למעט אופנוע).³

החזקה – החוק מחייב את החזקתו של בגד זוהר אחד לפחות בכל רכב שמשקלו עד 3.5 טונות. ברכב שמשקלו מעל 3.5 טונות צריך להחזיק יותר מבגד אחד. בהודעת משרד המשפטים על כניסת החוק לתוקף יש המלצה להחזיק בגד זוהר בעבור כל נוסע.

חובת ההחזקה חלה בכל דרך מהירה או בין-עירונית, כולל דרכים כפריות.

החוק מתייחס לכל לבוש עליון זוהר – אפוד, מעיל וכיוצא בזה – אך מצוין כי על-פי רוב ישמש אפוד. על הבגד הזוהר לשאת סימון המעיד על עמידתו בתקן האוסטרי. על הבגד הזוהר חייבים להיות שני פסים לבנים זוהרים לפחות, אך לא נקבע צבע מסוים לבגד הזוהר עצמו.

הבגד הזוהר יחזק בתא הנוסעים (ולא בתא המטען), כדי שהנהג לא יצטרך לצאת מן הרכב כדי להוציא אותו מתא חיצוני.

הקנס שנקבע בחוק על אי-החזקה של בגד זוהר הוא 15 אירו.

שימוש – חובת השימוש חלה על נהג הרכב בכל הימצאות מחוץ לרכב, סמוך לכביש או בשולי הדרך שבה החזקת הבגד מחויבת כאמור. חובת השימוש חלה גם בעת הימצאות מחוץ לרכב בנתיב החירום (emergency lane or breakdown lane), הקיים בכמה דרכים מהירות. החוק מדגיש כי גם בעת הצבת משולש אזהרה (אשר אינה מחויבת בחוק), ובכלל זה בעת היציאה הראשונה מן הרכב לשם הצבתו, חובה ללבוש את הבגד הזוהר.⁴

הקנס על הימצאות מחוץ לרכב, סמוך לכביש או בשולי הדרך ללא בגד זוהר הוא 25 אירו.

¹ הצעת חוק של חבר הכנסת גלעד ארדן, פ/2759, מ-4 באוגוסט 2004.

² בקשת מידע בנושא הופנתה למדינות נוספות באירופה. מתשובה שהתקבלה מבריטניה ומנורבגיה עולה כי אין בהן חקיקה בנושא.

³ תיקון מס' 24 (24. Kraftfahrzeuggesetz-Nouvelle), סעיף 102, נוסח בגרמנית כפי שמופיע באתר משרד התעבורה של אוסטריה:

http://www.bmvit.gv.at/sixcms_upload/media/92/107_2004_24kfgnov.pdf, תאריך כניסה: 1 במאי 2005.

⁴ Dr. Selma Eckhardt, משרד התעבורה של אוסטריה, מכתב, התקבל בדואר אלקטרוני, 3 במאי 2005.

איטליה

תיקון לתקנות התעבורה (Codice della Strada) שנכנס לתוקף באפריל 2004 קובע חובת החזקה של אפוד זוהר ושימוש בו בכל רכב מנועי (למעט רכב דו-גלגלי).⁵

החזקה – חובת החזקת אפוד או מעיל זוהר חלה על הנהג בכל דרך שאינה דרך עירונית.

האפוד יהיה צהוב, כתום או אדום ועליו פסים זוהרים בצבע לבן או כסף. על האפוד לשאת סימן המעיד על עמידתו בתקן האיטלקי ובתקן האירופי.

החוק אינו מציין במפורש את מקום החזקת האפוד בתוך הרכב, אך כללי השימוש מחייבים את לבישתו כבר בעת היציאה הראשונה מן הרכב.

שימוש – חובת השימוש חלה על נהג הרכב. הנהג מחויב ללבוש אפוד זוהר בכל הימצאות מחוץ לרכב, סמוך לכביש או בשולי הדרך שבה החזקת האפוד מחויבת כאמור. חובת השימוש חלה גם בעת הימצאות מחוץ לרכב בשטח נתיב החירום או בשטח מפרצי העצירה, הקיימים בכמה דרכים מהירות. החוק מדגיש כי גם בעת הצבת משולש אזהרה, ובכלל זה בעת היציאה הראשונה מן הרכב לשם הצבתו, חובה ללבוש את האפוד הזוהר. החוק מציין את החובה להפעיל איתות אזהרה כפול לפני יציאה מן הרכב, גם כשהדבר נעשה לפי כללי השימוש באפוד זוהר.

הקנס על הימצאות מחוץ לרכב, סמוך לכביש או בשולי הדרך ללא אפוד זוהר הוא בין 33.6 ל-137.55 אירו.

ספרד

תקנות התעבורה המעודכנות (Reglamento General de Circulacion) שנכנסו לתוקף ביולי 2004 קובעות חובת החזקה של אפוד זוהר ושימוש בו בכל כלי רכב.⁶

החזקה – החוק מחייב את החזקתו של אפוד אחד לפחות בכל רכב. נקבעה תקופת הסתגלות של שישה חודשים בין מועד החקיקה (ינואר 2004) לבין כניסת החוק לתוקף, ובמהלכה יצטיידו הנהגים באפוד זוהר לרכבם.

חובת החזקה חלה בכל דרך בין-עירונית.

אפוד זוהר תקין יהיה צהוב או כתום, ועליו לקבל אישור רשמי של רשות התעבורה. החזקתו של אפוד זוהר בלתי מאושר תגרור קנס של 60 אירו.

האפוד הזוהר יוחזק בתוך תא הנוסעים.

שימוש – נהג הרכב מחויב ללבוש אפוד זוהר בכל הימצאות מחוץ לרכב, סמוך לכביש או בשולי הדרך שבה החזקת האפוד מחויבת.

⁵ תקנה 285, סעיף 162 (סעיף קטן 4-ter), נוסח באיטלקית כפי שמופיע באתר ממשלת איטליה http://www.governo.it/GovernoInforma/Dossier/giubbotti_retroriflettenti/art162.html, תאריך כניסה: 3 במאי 2005.

⁶ סעיף 118.3 לחוק, נוסח בספרדית כפי שמופיע באתר לשכת הפרסום של משרד נשיא ספרד: <http://www.boe.es/boe/dias/2003-12-23/pdfs/A45684-45772.pdf>, תאריך כניסה: 1 במאי 2005.

2. הנחיות בנוגע לירידה לשוליים

אוסטרליה

באוסטרליה הנושא מוסדר ברמה הפדרלית בכללי הדרך (Australian Road Rules), העוסקים בעצירות חירום בשולי כביש או סמוך לדרך מהירה. המדינות באוסטרליה אימצו כללים אלו בחקיקה:⁷

- בדרכים מהירות (freeways and motorways) באוסטרליה יש **נתיב עצירת חירום** (emergency stopping lane). זהו נתיב סלול או מופרד, מחוץ לנתיבי הנסיעה, המיועד לעצירה רק במקרה חירום של קלקול ברכב או תאונה. עצירת הרכב במקרים אלו תהיה לזמן הקצר ביותר הדרוש, מטעמי בטיחות.
- עם זאת, החוק מתיר לנהגים לנסוע בנתיב עצירת החירום רק לצורך כניסה לדרך המהירה ויציאה ממנה, לשם השתלבות הדרגתית בנתיבי הנסיעה הרגילים או לצורך מניעת התנגשות.⁸
- החוק מחייב נהגים שעצרו בנתיב עצירת החירום או בשוליים להפעיל את איתות האזהרה הכפול. נהגים של כלי רכב כבדים מחויבים בהצבת משולש אזהרה במרחק ראייה סביר עבור נהגים אחרים. על אף היעדר חובה חוקית, לבישת אפוד זוהר במקרה של עצירת חירום נפוצה בקרב נהגי כלי רכב כבדים ומסחריים.⁹
- בדרכים מהירות כפריות (rural highways) יש מפרצי מנוחה סמוכים לדרך (roadside rest areas). על מפרצי המנוחה לא חלה מגבלת עצירה כלשהי.

ניו-זילנד

תיקון לחוק תחבורה יבשתית (Land Transport) משנת 2004 קובע כי אין להשתמש בנתיב עצירת החירום אלא לצורך מניעת התנגשות או לצורך עצירה במקרה חירום של קלקול ברכב או תאונה.¹⁰

בהודעת הסוכנות הממשלתית לתחבורה יבשתית על כניסת החוק לתוקף יש הנחיה לנהגים להפעיל שיקול דעת כאשר הם קובעים אם הם נמצאים במצב חירום המחייב שימוש בנתיב

⁷ אתר ועדת התחבורה הלאומית האוסטרלית (National Transport Commission) : <http://www.ntc.gov.au/ViewPage.aspx?page=A022075053009400200>, תאריך כניסה: 3 במאי 2005.

⁸ סעיפים 177-178 לכללי הדרך.

⁹ Mr. Ken Smith, משרד התחבורה האוסטרלי, מכתב, התקבל בדואר אלקטרוני, 3 במאי 2005.

¹⁰ סיכום השינויים בחוק, נוסח באנגלית כפי שמופיע באתר הסוכנות הממשלתית לתחבורה יבשתית (Land Transport NZ) :

<http://www.ltsa.govt.nz/road-user-safety/new-road-rules/summary-of-changes.html>, תאריך כניסה: 3 במאי 2005.

עצירת החירום. בהנחיה מצוין כי עצירה אשר ייקבע כי לא נעשתה מטעמי בטיחות הכרחיים או במקרה חירום מחייב, כגון עצירה לשם דיבור בטלפון סלולרי, תגרור עונש כגון קנס כספי.¹¹

¹¹ דברי הסבר לשינויים בחוק, <http://www.ltsa.govt.nz/road-user-safety/new-road-rules/rur-qas.html#emergency>, תאריך כניסה : 3 במאי 2005.